ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Τη Δευτέρα, 12 Δεκεμβρίου του σχολικού έτους 2023-2024, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία (Κυριακή 3 Δεκεμβρίου), πραγματοποιήθηκε στο 9ο Γυμνάσιο Καλλιθέας **βιωματική δράση ευαισθητοποίησης των μαθητών/μαθητριών για τα άτομα με κινητική και οπτική αναπηρία**. Σύντομο βίντεο της δράσης παρατίθεται στον παρακάτω σύνδεσμο: https://youtu.be/j_pfqD9UrSM

Η δράση περιγράφεται ως βιωματική-ομαδοσυνεργατική και περιλαμβάνει παιχνίδι ρόλων.

Στόχοι/προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

-Να καλλιεργηθεί η ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών αναφορικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ
-Να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση των μαθητών/μαθητριών προς τα ΑμεΑ
-Να διερωτηθούν οι μαθητές/μαθήτριες κατά πόσο το σχολείο τους και οι ίδιοι/-ες είναι έτοιμοι/-ες να δεχτούν ΑμεΑ στη μαθητική κοινότητα
-Να ασκηθούν σε δημοκρατικές διαδικασίες
-Να συνεργαστούν αποτελεσματικά μεταξύ τους
-Να παράγαγουν έργο βοήθειας προς τη σχολική μονάδα
-Να διερευνήσουν πιθανές επιστημονικές τους κλίσεις

Περιγραφή δράσης:

Χρόνος: 1 διδακτική ώρα ανά τμήμα

Βήματα δράσης εντός τάξης:

1. Ζητάμε από τα παιδιά να βάλουν το χέρι με το οποίο γράφουν πίσω από την πλάτη και να μην το απελευθερώσουν μέχρι να βγουν από την τάξη.

2. Ζητάμε σε κάποια παιδιά να μοιράσουν (με το ένα χέρι) ανώνυμο ερωτηματολόγιο (Pre-test) πού αποσκοπεί στο να απαντήσει στο παρακάτω ερευνητικό ερώτημα: "ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για την ετοιμότητα της σχολικής μονάδας προς τα άτομα με αναπηρία".

ΑΝΩΝΥΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ακόλουθο ερωτηματολόγιο έχει σκοπό να μετρήσει την ετοιμότητα της σχολικής κοινότητας/μονάδας για την υποδοχή ατόμων με αναπηρία.

Παρακαλώ διαβάστε τις παρακάτω δηλώσεις και βάλτε «x» στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην άποψή σας.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1. Οι συμμαθητές μου κι εγώ είμαστε προετοιμασμένοι για να δεχτούμε στο σχολείο μας ένα άτομο με αναπηρία.					
2. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μου είναι προετοιμασμένοι για να δεχτούν στην τάξη τους ένα άτομο με αναπηρία.					
3. Το κτήριο του σχολείου μου είναι προσβάσιμο σε άτομα με αναπηρία.					
4. Το σχολείο μου διαθέτει την υλικοτεχνική και τεχνολογική υποδομή που χρειάζεται για να δεχτεί παιδιά με αναπηρία.					
5. Μπορώ να κατανοήσω τις πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα άτομο με αναπηρία.					
6. Μπορώ να κατανοήσω τις συναισθηματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα άτομο με αναπηρία.					

3. Δίνονται 3 λεπτά στα παιδιά να το συμπληρώσουν με το ελεύθερο χέρι κι έπειτα το παραδίδουν.

4. Ζητείται να τραβήξουν ένα χαρτάκι από το βάζο με επιγραφή «Αναπηρίες» για να καταχωρισθούν είτε στην ομάδα της «Κινητικής» ή της «Οπτικής Αναπηρίας».

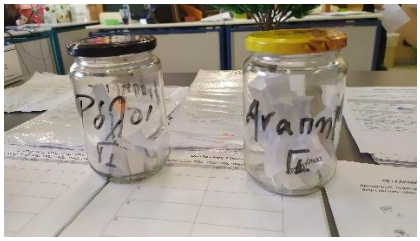

<u>Βήματα δράσης εκτός τάξης:</u>

1. Οι μαθητές/-τριες συγκεντρώνονται στο προαύλιο και χωρίζονται στις ομάδες της «Κινητικής» και της «Οπτικής Αναπηρίας». Κάθε ομάδα έχει μία υπεύθυνη καθηγήτρια.

2. Τα παιδιά <u>κάθε ομάδας</u> επιλέγουν χαρτάκι από το βάζο με την επιγραφή «Ρόλοι» ώστε να αναλάβουν ρόλο «Αρχιτέκτονα» (5 παιδιά) ή «Ψυχολόγου» (5 παιδιά) ή «Ατόμου με Αναπηρία» (1 παιδί). Το «Άτομο με Αναπηρία» κάθεται σε αναπηρικό αμαξίδιο στην ομάδα της Κινητικής Αναπηρίας, ενώ στην ομάδα της Οπτικής Αναπηρίας φορά μαντήλι στα μάτια και κρατά ειδικό μπαστούνι για άτομα με προβλήματα όρασης.

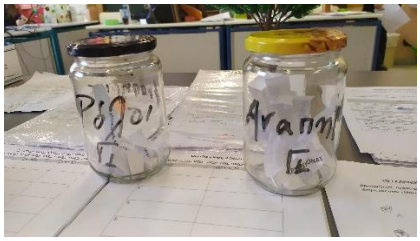

3. Μοιράζονται από τους υπεύθυνους καθηγητές αντίστοιχα έντυπα για να καταγράψουν οι «Αρχιτέκτονες» προβλήματα κτηριακής προσβασιμότητας του σχολείου και οι «Ψυχολόγοι» συναισθηματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει το «ΑμεΑ»

Ομάδα «Αρχιτεκτόνων»

Έντυπο καταγραφής προβλημάτων κτηριακής/υλικοτεχνικής προσβασιμότητας

ΣΗΜΕΙΟ	ΔΥΣΚΟΛΙΑ	ΠΡΟΤΑΣΗ
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

Ομάδα «Ψυχολόγων»

Έντυπο καταγραφής συναισθηματικών δυσκολιών

ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ	ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

4. Οι «Αρχιτέκτονες» και οι «Ψυχολόγοι» των ομάδων της Κινητικής και της Οπτικής αναπηρίας, ακολουθούν στους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους του σχολείου τα παιδιά που προσομοιώνουν το Άτομο με Κινητική και Οπτική Αναπηρία αντίστοιχα. Οι «Αρχιτέκτονες» καταγράφουν προβλήματα κτηριακής – υλικοτεχνικής προσβασιμότητας του σχολείου μας στο έντυπο που τους δόθηκε και οι Ψυχολόγοι αντίστοιχες συναισθηματικές δυσκολίες κατόπιν διαλόγου με το «ΑμεΑ».

5. Τα παιδιά συγκεντρώνονται στη βιβλιοθήκη για αναστοχασμό και ανταλλαγή εμπειριών.

6. Την επόμενη διδακτική ώρα συμπληρώνουν ξανά το ίδιο ερωτηματολόγιο (Post-test) ώστε να μετρηθούν οι νέες απόψεις των μαθητών/μαθητριών για την ετοιμότητα της σχολικής μονάδας να υποδεχτεί ΑμεΑ.

Αποτελέσματα έρευνας:

ΑΝΩΝΥΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ακόλουθο ερωτηματολόγιο έχει σκοπό να μετρήσει την ετοιμότητα της σχολικής κοινότητας/μονάδας για την υποδοχή ατόμων με αναπηρία.

Παρακαλώ διαβάστε τις παρακάτω δηλώσεις και βάλτε «x» στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην άποψή σας.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1. Οι συμμαθητές μου κι εγώ είμαστε προετοιμασμένοι για να δεχτούμε στο σχολείο μας ένα άτομο με αναπηρία.					
2. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μου είναι προετοιμασμένοι για να δεχτούν στην τάξη τους ένα άτομο με αναπηρία.					
3. Το κτήριο του σχολείου μου είναι προσβάσιμο σε άτομα με αναπηρία.					
4. Το σχολείο μου διαθέτει την υλικοτεχνική και τεχνολογική υποδομή που χρειάζεται για να δεχτεί παιδιά με αναπηρία.					
5. Μπορώ να κατανοήσω τις πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα άτομο με αναπηρία.					
6. Μπορώ να κατανοήσω τις συναισθηματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα άτομο με αναπηρία.					

Σκοπός της έρευνας: να συγκρίνει τις απόψεις των μαθητών/μαθητριών πριν και μετά τη βιωματική δράση ως προς την ετοιμότητα της σχολικής μονάδας να υποδεχτεί Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Ερευνητικό ερώτημα: ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών/μαθητριών για την ετοιμότητα της σχολικής μονάδας να υποδεχτεί Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) πριν τη βιωματική δράση και ποιες οι απόψεις τους μετά τη βιωματική δράση;

Αποτελέσματα:

Α. Ετοιμότητα σχολικής κοινότητας

Ως προς την ετοιμότητα των ίδιων των μαθητών/ μαθητριών να υποδεχτούν ΑμεΑ στο σχολείο τους (Ερ. 1), παρατηρήθηκε ότι πριν τη δράση δηλώνει έτοιμο το 60% των μαθητών/μαθητριών και μετά τη δράση το 48,4%.

Ως προς την ετοιμότητα των καθηγητών να υποδεχτούν ΑμεΑ στο σχολείο τους (Ερ. 2), οι μαθητές/μαθήτριες δήλωσαν πριν τη δράση σε ποσοστό 73,3% ότι οι καθηγητές τους είναι έτοιμοι να υποδεχτούν ΑμεΑ, ενώ μετά τη δράση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 66,7%.

Β. Κτηριακή – υλικοτεχνική προσβασιμότητα σχολικής μονάδας

Ως προς την κτηριακή προσβασιμότητα του σχολείου τους για υποδοχή ΑμεΑ (Ερ .3), οι μαθητές/μαθήτριες δήλωσαν πριν τη δράση ότι το σχολείο τους είναι προσβάσιμο σε ποσοστό 40%, ενώ μετά τη δράση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 15%.

Ως προς την υλικοτεχνική και τεχνολογική ετοιμότητα του σχολείου τους για να υποδεχτεί ΑμεΑ (Ερ. 4), οι μαθητές/μαθήτριες δήλωσαν πριν τη δράση σε ποσοστό 31,7% ότι το σχολείο τους είναι έτοιμο, ενώ μετά τη δράση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 5%.

Γ. Ενσυναίσθηση παιδιών

Ως προς τη δυνατότητα κατανόησης των πρακτικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ένα ΑμεΑ (Ερ. 5), οι μαθητές/μαθήτριες δήλωσαν πριν τη δράση σε ποσοστό 90% ότι μπορούν να κατανοήσουν τις δυσκολίες, ενώ μετά τη δράση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 85%. Το ποσοστό των παιδιών που δεν μπορούσε να πάρει θέσει στο εν λόγω ερώτημα ήταν 6,7% πριν τη δράση και 15% μετά τη δράση.

Ως προς τη δυνατότητα κατανόησης των συναισθηματικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ένα ΑμεΑ (Ερ. 6), οι μαθητές/μαθήτριες δήλωσαν πριν τη δράση σε ποσοστό 78,4% ότι μπορούν να κατανοήσουν τις δυσκολίες, ενώ μετά τη δράση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 76,6%. Το ποσοστό των παιδιών που δεν μπορούσε να πάρει θέσει στο εν λόγω ερώτημα ήταν 10% πριν τη δράση και 20% μετά τη δράση.

Συμπεράσματα:

Η έρευνα έδειξε πως οι περισσότεροι μαθητές/μαθήτριες πριν τη βιωματική δράση θεωρούσαν πως οι ίδιοι και οι καθηγητές τους ήταν αρκετά έτοιμοι να υποδεχτούν ΑμεΑ στο σχολείο τους. Μετά τη δράση ωστόσο η ετοιμότητα τη σχολικής κοινότητας τέθηκε υπό κάποια αμφισβήτηση καθώς τα παιδιά συνειδητοποίησαν βιωματικά ότι υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν ώστε να θεωρηθεί έτοιμη η σχολική κοινότητα να υποδεχτεί ΑμεΑ.

Η έρευνα επίσης κατέδειξε ότι αρκετά παιδιά πριν τη βιωματική δράση θεωρούσαν ότι φοιτούν σε ένα προσβάσιμο κτηριακά και υλικοτεχνικά σχολείο, ενώ μετά τη δράση η παρατηρητικότητά τους οξύνθηκε και διαπίστωσαν τα ελλείμματα του σχολείου τους στον εν λόγω τομέα.

Τέλος, η έρευνα δεν κατέληξε σε ασφαλή συμπεράσματα ως προς το κατά πόσο η βιωματική δράση αύξησε την ενσυναίσθηση των παιδιών προς τα ΑμεΑ. Ωστόσο, άξιο λόγου είναι ότι μετά τη δράση παρατηρήθηκε αύξηση στην αμηχανία των παιδιών να πάρουν θέση για το κατά πόσο πραγματικά μπορούν να μπουν στη θέση των παιδιών με κινητική ή οπτική αναπηρία.

Συμπερασματικά, η βιωματική δράση φαίνεται ότι βοήθησε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τις ανεπάρκειες του σχολείου -και κατ’ επέκταση της κοινωνίας- να διασφαλίσει μια ισότιμη και αξιοπρεπή καθημερινότητα προς τα ΑμεΑ, ενώ

παράλληλα τα ευαισθητοποίησε προς το εν λόγω ζήτημα, με την προσδοκία να εξελιχθούν σε ενεργούς πολίτες που θα αγωνίζονται για την ισότιμη και αξιοπρεπή ζωή όλων των συνανθρώπων μας.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Υπεύθυνη βιωματικής δράσης και ποσοτικής έρευνας: Μίντζια Κωνσταντίνα
Εμπνευστές: Βούλγαρη Φαίη, Σιδηροπούλου Άννα-Μαρία
Τεχνικός εξοπλισμός: Χριστοφιλόπουλος Ευθύμιος, Μπαλωμένου Ιωάννα
Συμμετέχουσες καθηγήτριες: Μαρούλη Θεοδώρα, Λάνη Γεωργία
Συνεντευξιαζόμενοι εκπαιδευτικοί: Λάνη Γεωργία, Μαρούρη Θεοδώρα, Χριστοφιλόπουλος Ευθύμιος
Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός στη συλλογή δεδομένων: Βασιλοπούλου Μαρία